

Provinciale Staten van de provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 4 mei 2026
Verzonden, **5 MEI 2026**

Ons kenmerk : 02500748
Domein/ Team : Groene Regelgeving
Behandeld door :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : Aanpak handhaving effecten gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden

Geachte Statenleden,

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) een uitspraak gedaan over een handhavingsverzoek over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de eventuele gevolgen hiervan voor Natura 2000-gebieden. Ook bij de provincie Fryslân zijn meerdere handhavingsverzoek ingediend. Wij hebben een besluit genomen op het meest recente handhavingsverzoek dat wij hebben ontvangen, welke ziet op 64 percelen in Fryslân. Daarmee stellen wij ook vast hoe om te gaan met handhaving rondom de gevolgen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen op Natura 2000-gebieden. Middels deze brief informeren wij u hierover.

Uitspraak Afdeling 2 april 2025

Op 2 april 2025 heeft de Afdeling uitspraak gedaan in een zaak omtrent een handhavingsverzoek van Milieudefensie gericht tegen het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de lelieteelt op percelen in de provincie Drenthe. De Afdeling oordeelde dat mogelijk sprake is van een overtreding wanneer voor een activiteit niet uitgesloten kan worden dat deze negatieve gevolgen heeft voor Natura 2000-gebieden. Wel is hiervoor vereist dat er aanwijzingen zijn dat deze gevolgen kunnen optreden.¹ Dit betekent dat mogelijk sprake is van een vergunningplicht voor het gebruik van gewasbe-

¹ ABRvS 2 april 2025, ECLI:NL:RVS:2025:1428.

schermingsmiddelen, indien niet aangetoond kan worden dat gevolgen voor Natura 2000-gebieden uitgesloten zijn.

Handhavingsverzoek

Op 1 mei 2025 hebben wij van de vereniging Meten = Weten en de stichting Natuurbeschermingswacht een verzoek om handhaving ontvangen dat ziet op 64 percelen. Indieners verzoeken ons om “er zorg voor te dragen dat bij de projecten op deze percelen geen bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, dus om het gebruik van bestrijdingsmiddelen te doen stoppen”. De indieners geven aan dat door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen sprake is van een overtreding van artikel 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn.

Afhandeling handhavingsverzoek

Naar aanleiding van het handhavingsverzoek heeft een controle door de FUMO plaatsgevonden in november en december 2025. Bij deze controle is geconstateerd dat op 43 percelen teelt plaatsvindt waarbij gebruik wordt gemaakt van gewasbeschermingsmiddelen. Op de overige percelen vindt geen teelt plaats waarbij chemische gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast.

Vijf van de percelen die worden genoemd in het verzoek bevinden zich op een afstand van meer dan vier kilometer van een Natura 2000-gebied. Uit het onderzoek van Meten = Weten blijkt dat gewasbeschermingsmiddelen zijn aangetroffen tot een afstand van vier kilometer van landbouwpercelen. Er zijn daarom onvoldoende aanwijzingen dat op een afstand van meer dan vier kilometer van een Natura 2000-gebied een overtreding wordt begaan. Ten aanzien van deze percelen hebben wij het verzoek om handhaving afgewezen.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben wij besloten om waarschuwingsbrieven te versturen naar eigenaren van percelen waarop teelt plaatsvindt waarbij gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden en die zich op een afstand van minder dan vier kilometer van een Natura 2000-gebied bevinden. Dit betekent dat wij waarschuwingsbrieven zullen versturen naar 38 percee-eigenaren. In deze waarschuwingsbrieven geven wij de eigenaar de kans op binnen een periode van één jaar de overtreding op te heffen. Dit kunnen zij onder andere doen door het uitvoeren van een ecologisch onderzoek waarin wordt aangetoond dat negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zijn uitgesloten of door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te staken.

Handelwijze

De wijze waarop het handhavingsverzoek van Meten = Weten afgehandeld wordt is tevens vastgesteld als vaste handelwijze voor handhaving omtrent de gevolgen van gewasbeschermingsmiddelen voor Natura 2000-gebieden. Deze handelwijze is van toepassing op alle teelten waarbij gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en op alle chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Omdat wij begrijpen dat deze handelwijze grote impact zal hebben voor percee-eigenaren en telers, willen wij een handreiking doen richting de sector. Daarom vindt op dit moment overleg plaats met het Centrum voor Landbouw en Milieu (hierna: CLM), samen met 5 andere provincies, over het uitvoeren van onderzoek naar de effecten van gewasbeschermingsmiddelen. Hierbij wordt gewerkt aan een opdracht waarbij onderzocht zal worden of het mogelijk is om maatregelen te formuleren die – bij naleving daarvan – er-

toe leiden dat significant negatieve gevolgen door het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen uitgesloten zijn. Tevens wordt hierbij beoordeeld of het mogelijk is om een passende beoordeling op te stellen aan de hand van deze maatregelen. Een passende beoordeling is een ecologisch onderzoek dat bij een vergunningaanvraag voor een activiteit met mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden gevoegd moet worden.

Commissievergadering

Namens twee partijen is een agenderingsverzoek gedaan om dit onderwerp nader te bespreken tijdens een commissievergadering. Dit zal op 6 mei a.s. plaatsvinden. Graag geven wij u dan een nadere toelichting op bovenstaande handelwijze.

Hoogachtend,

Het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân,